

STICHTING PROBOS MET DE STROOM MEE

Stichting Probos ziet 2015 met veel vertrouwen tegemoet. Na lange tijd, met veel enthousiasme, tegen de stroom in te hebben geroeid is met name dit jaar duidelijk geworden dat die situatie is veranderd.

Niet doordat Probos haar koers heeft verlegd, integendeel zelfs, maar door maatschappelijke veranderingen. Gevolg is dat de kennis die in de jaren van hard roeien is opgebouwd, op dit moment eindelijk in de praktijk kan worden toegepast.

Volgend jaar bestaat Probos vijftig jaar. De organisatie werd in 1965 door de papierindustrie opgericht als Stichting Industriebos. De papierindustrie maakte zich zorgen om haar houtvoorziening op lange termijn. De kersverse stichting kreeg onder aanvoering van Herman van der Meiden als eerste opdracht om 500 hectare populierenbos te realiseren in de pas drooggelegde Flevopolder. Al vrij snel werd het takenpakket uitgebreid tot het stimuleren van houtproductie en houtoogst ten behoeve van de papierindustrie.

Later sloten ook andere houtbranches zich aan en kreeg de stichting tevens steun van de ministeries van Economische Zaken en Landbouw. De naam veranderde in Stichting Bos en Hout. De twee ministeries en de houtbranches leverden de benodigde financiering. Eind jaren negentig werd duidelijk dat de financiering van de ministeries en de houtsector weg zou gaan vallen. De stichting moest dus na gaan denken over haar toekomst. Er werd al snel geconcludeerd dat haar traditionele takenpakket niet de mogelijkheid bood om binnen afzienbare tijd financieel op eigen benen te kunnen staan. De maatschappij was immers behoorlijk veranderd, terwijl de stichting niet of nauwelijks mee was bewogen. Toch zag de stichting wel een taak voor zichzelf weggelegd, namelijk het stimuleren van duurzaam bosbeheer door te innoveren en het ontwikkelen en verspreiden van kennis. Stichting Probos was geboren.

DUURZAAM BOSBEHEER Duurzaam bosbeheer is gericht op het creëren en handhaven van

een balans tussen ecologie, economie en sociale aspecten. In de jaren negentig nam in Nederland de aandacht voor de ecologische rol van bossen zeer snel toe. Houtproductie kwam mede daardoor in een kwaad daglicht te staan. Was de balans gedurende decennia te veel doorgeslagen richting de houtproductie, toen sloeg de balans door richting de ecologie. Er was volgens Probos dan ook geen sprake van duurzaam bosbeheer. De financieringsbasis was namelijk niet duurzaam en de rol van houtkap als sturingsinstrument werd onderschat.

Probos bleef zich, tegen de maatschappelijke stroming in, inzetten voor bosbedrijf en houtproductie. Maar wel met één grote verandering ten aanzien van de zienswijze en werkwijze in het verleden. Houtproductie en houtoogst werden niet langer beschouwd als een op zichzelf staand doel, maar als onderdeel van duurzaam bosbeheer. Een centrale vraag was en is hoe houtproductie slim kan worden verweven met andere bosdoelen. Deze verandering in ziens- en werkwijze had ook consequenties voor de manier waarop Probos naar de houtsector keek. Alleen het gebruik van hout uit duurzaam beheerde bossen was sindsdien nog maar acceptabel. Tot op de dag van vandaag probeert Probos via allerlei projecten een stimulerende rol te vervullen voor het vergroten van het gebruik van hout uit duurzaam beheerde bossen.

Ook bleef Probos zich inzetten voor de economie van bosbeheer. De financiering van het Nederlandse bosbeheer was namelijk steeds meer afhankelijk geworden van subsidies. Probos vond dit geen gezonde financieringsbasis. Daarom is het onderwerp 'gezonde financieringsbasis' al elf jaar geleden opgenomen in de visie en missie van Probos. Zo heeft Probos, tegen de stroom in, relatief veel ervaring opgedaan met de versterking van de economie van bosbedrijven.

BELONING Probos houdt zich bezig met allerlei onderwerpen die te maken hebben met duurzaam bosbeheer, van biodiversiteit tot houtproductie en van cultuurhistorie tot sport. Maar het zijn juist de onderwerpen economie en houtproductie die door de financiële crisis en de daaruit voortvloeiende bezuinigingen op bos- en natuurbeheer weer volop in de aandacht zijn komen te staan. Probos was op deze gebieden lange tijd een roepende in de woestijn. Toch heeft ze haar traditionele kennis op deze velden in stand weten te houden en daardoor kan ze op deze thema's nu een waardevolle bijdrage leveren. Er zijn maar weinig organisaties en personen die de kennis van deze thema's zo lang in stand hebben weten te houden. Gelukkig wordt dit nu ingezien en wordt Probos nu beloond voor haar vooruitkijkende blik, volharding en eigenwijsheid.

STATISTIEKEN Een mooi voorbeeld van een werkveld dat weer volop in de aandacht staat, zijn de bos- en houtstatistieken. Al decennia lang verzamelt, produceert, bewerkt en analyseert Probos dergelijke statistieken. Het voortbestaan hiervan hing lange tijd aan een zijden draad, maar nu worden betrouwbare data over bos en hout weer op waarde geschat door overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Dat is niet verwonderlijk als je kijkt naar het grote aantal nationale en internationale ontwikkelingen die betrekking hebben op de (Nederlandse) bos- en houtsector. Bijvoorbeeld de groene (circulaire) economie en grondstofvoorziening, hernieuwbare energie, het feit dat de natuur- en bossector zorgen voor hun eigen financiering, de EU Houtverordening en FLEGT, en tot slot duurzaam bosbeheer en duurzame ketens.

Een groot deel van deze cijfers, die de basis vormen voor de statistiek, wordt geleverd door bedrijven uit de bos- en houtsector. Probos vindt het belangrijk dat de tijdsinzet die deze ondernemers hiervoor leveren op waarde wordt geschat! Zonder hun medewerking zouden de statistieken niet bestaan.

Patrick Jansen en Jan Oldenburger ■